

Sygn. akt: III AUa 1821/12

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSO del. Beata Michalska

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 r. w Łodzi

sprawy **H. P. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne,

na skutek apelacji H. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 30 października 2012 r., sygn. akt: VI U 1053/12;

**oddala apelację.**

Sygn. akt III AUa 1821/12

## UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. 23 lipca 2012 r. wydał decyzję stwierdzającą, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności pozarolniczej H. P. (1) stanowiła:

- w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 2003 r. zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale,
- w okresie 1 kwietnia 2003 r. do 28 lutego 2009 r. zadeklarowana kwotę nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw poprzedniego kwartału łącznie z wypłatami z zysku,
- od 1 marca 2009 r. zadeklarowana kwota nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstwo w czwartym kwartale roku poprzedniego włącznie z wypłatami z zysku.

W wydanej decyzji ZUS przedstawił także informacyjnie zestawienie podstaw wymiaru składek za okresy: od kwietnia 2003 r. do września 2004 r. i od listopada 2007 r. do czerwca 2012 r.

H. P. (1) w złożonym odwołaniu zarzucił decyzji obrazę prawa poprzez przekroczenie uprawnień wyrażające się wydaniem decyzji dotyczącej składek zdrowotnych co nie należy do zakresu kompetencji organu oraz merytoryczną

błądność poprzez zawyżenie należnych składek w wyniku ich podwójnego naliczania. Podniósł także zarzut przedawnienia składek należnych za okres od 1 kwietnia 2003 roku do 30 września 2004 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powtarzając argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie.

***Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne:***

H. P. (1) zajmuje się prowadzeniem działalności gospodarczej zarejestrowanej w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta P. P.: w okresie od 1 listopada 1991 r. do 10 lipca 2012 r. (data wykreślenia wpisu) pod nazwą H. P. (1) Biuro (...) za numerem ewidencyjnym (...) w zakresie doradztwa podatkowego, w okresie od 1 października 1996r. (wpis z dnia 27 listopada 1997 r.) do chwili obecnej w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c., za numerem ewidencyjnym (...) w zakresie działalności rachunkowo- księgowej i doradztwa podatkowego. Prowadził także działalność w okresie od 1 grudnia 1997 r. (wpis z dnia 27 listopada 1997 r.) do 22 lutego 2001 r. (wykreślenie wpisu z dnia 31 marca 2001r.) w ramach spółki cywilnej pod nazwą T. J., H. P. (1) Biuro rachunkowe" s.c. za numerem ewidencyjnym (...) w zakresie prowadzenia ksiąg podatkowych, która od 31 grudnia 1999r. do chwili wykreślenia była zawieszona i w okresie od 1 lutego 1999 r. (wpis z dnia 8 stycznia 1999 r.) do 22 lutego 2001 r. (wykreślenie wpisu z dnia 31 marca 2001 r.) w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...) - Firma Produkcyjna, Usługowa i Handlowa s.c. za numerem ewidencyjnym (...) w zakresie handlu artykułami branży spożywczej, przemysłowej pochodzenia krajowego i zagranicznego, z wyjątkiem wyrobów, których obrót wymaga uzyskania koncesji lub zezwolenia. Z tytułu prowadzonych działalności gospodarczych o nr (...) i (...) ubezpieczony dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego. W związku z prowadzeniem działalności gospodarczej dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego.

Za okres od października 2004 r. do października 2007 r. ubezpieczony opłacił składki na ubezpieczenia zdrowotne od podwójnej podstawy wymiaru- z tytułu prowadzenia dwóch działalności – numer (...) i numer (...).

W dniu 10 lipca 2012 r. na wniosek H. P. (2) został wykreślony wpis mający za przedmiot prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą: H. P. (1) Biuro (...) (nr ewid. (...)). We wniosku ubezpieczony wskazał, że zaprzestał prowadzenia tej działalności z dniem 31 stycznia 1999 r. Ubezpieczony nadal prowadzi działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej (...) s.c. (nr ewid. (...)).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za niezasadne. Przywołał treść art. 68 ust. 1 pkt 1 c i art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych jako podstawę kompetencji ZUS do ustalania wymiaru składek i ich poboru w zakresie składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zaznaczył, że do 28 marca 2003r. obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne był regulowany przepisami ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt c obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegały osoby objęte ubezpieczeniem społecznym lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność lub osobami z nimi współpracującymi. Art. 22 stanowił, że jeżeli ubezpieczony uzyskiwał przychody z więcej niż jednego źródła, składka na ubezpieczenie zdrowotne była opłacana od wszystkich tych przychodów. Od 1 kwietnia 2004 do 30 września 2004r. obowiązywała ustawa z 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 c obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegały osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniem społecznym lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi. Na podstawie art. 24 ust. 3 tej ustawy jeżeli ubezpieczony uzyskiwał przychody z więcej niż jednego źródła przychodów w ramach tego samego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, składka na ubezpieczenie zdrowotne była opłacana od każdego ze źródeł przychodów. Wreszcie na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a konkretnie jej art. 66 ust. 1 pkt 1c obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które

są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Również przepisy tej ustawy przewidują, że w przypadku gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie (art. 82 ust. 1).

Wskazując na powyższe przepisy Sąd Okręgowy stwierdził, że ustawodawca nakazuje opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne w każdym przypadku wystąpienie zbiegu tytułów do tego ubezpieczenia. Dla powstania tego obowiązku nie ma znaczenia, czy zakres prowadzonych działalności pokrywają się ze sobą, lecz od tego, czy mają odrębną formę organizacyjno- prawną.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że z uwagi na treść w/w przepisów, H. P. (1) miał obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne zarówno z powodu prowadzenia działalności gospodarczej pod nazwą H. P. (1) Biuro (...) za numerem ewidencyjnym (...) jak i z powodu prowadzenia tej działalności w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c., za numerem ewidencyjnym (...).

Sąd za nieudowodnioną przy tym uznał okoliczność zawieszenia prowadzenia pierwszej z w/w działalności. Uznał, że informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej nie jest przesądzająca bowiem to sam zainteresowany wnosi o wpis lub wykreślenie działalności i wystarczające jest tu samo oświadczenie wnioskującego, bez dokumentowania zdarzenia. Prócz tego wątpliwości budzi data złożenia wniosku o wykreślenie – przypada ona po momencie wszczęcia postępowania wyjaśniającego przez ZUS.

Sąd na końcu zauważył, że kwestia przedawnienia składek podlega uwzględnieniu jedynie przy ocenie decyzji ZUS zobowiązującej do zapłaty składek w konkretnej wysokości, w tzw. decyzji wymiarowej. Rozstrzygnięcie przedawnienia na obecnym etapie jest więc bezprzedmiotowe.

Apelację od wyroku złożył H. P. (1). Wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest władny do wydawania decyzji w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego. Nadto wskazał, że art. 66 ust. 1 pkt 1b i 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych został włączony do systemu prawa dopiero od dnia 1 listopada 2007 r. Wskazał wreszcie, że Sąd Okręgowy w sposób nieuprawniony twierdzi, iż wykreślenie z ewidencji jego działalności gospodarczej wpisanej pod nr (...) zostało sfabrykowane na potrzeby niniejszego postępowania.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna. Przedmiotem sporu jest kwestia obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne od każdej z prowadzonych przez H. P. (1) działalności gospodarczych. Jak zauważył Sąd Okręgowy odwołujący nie kwestionował wskazanego w decyzji ZUS sposobu obliczenia samej składki.

Na wstępie należy zauważyć, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiada kompetencje do wydania decyzji w przedmiocie składek na to ubezpieczenie. Zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń. Jednakże wg. ust. 2 do powyższych spraw nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż one należą do właściwości organów ubezpieczeń społecznych. Z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2009 r., Nr 205, poz. 1585 z zm.) wynika zaś, że do zakresu działania Zakładu należy między innymi wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (pkt 1 c). Dlatego też, o ile do kompetencji ZUS nie należą sprawy dotyczące samego objęcia

ubezpieczeniem zdrowotnym, o tyle Zakład może wydawać decyzje dotyczące wymierzania, pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i powadzenia rozliczeń z płatnikami składek. Decyzje te mogą być zaskarżane zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy systemowej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 października 2012 r. III AUa 563/12 LEX nr 1297715, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 marca 2013 r. III AUa 1288/12 LEX nr 1298934, także min. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 listopada 2009 r. VI SA/Wa 1310/09 LEX nr 588539).

W tym przypadku sprawa nie dotyczyła tego czy H. P. (1) podlega ubezpieczeniom zdrowotnym, ale tego czy z tytułu prowadzenia kilku działalności gospodarczych winien odprowadzać tylko jedną składkę czy też od każdego z tych źródeł osobno. Taki przedmiot sporu mieści się w dyspozycji art. 68 ust. 1 pkt 1 c), a zatem leży w kompetencjach ZUS.

Sąd Okręgowy dokonał szczegółowej analizy przepisów obowiązujących w objętym sporem okresie a regulujących kwestię składek na ubezpieczenia zdrowotne. Wskazał, że ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. 1997 r., Nr 28, poz. 153 z zm.) obowiązującej do 1 kwietnia 2004 r., w art. 22 ust. 1 przewidziano, iż jeżeli ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego źródła, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od wszystkich tych przychodów. Po nowelizacji od 27 września 2001 r. rozwiązanie to zostało umiejscowione w ust. 2 art. 22, który brzmiał: jeżeli ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego źródła w ramach takiego samego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od każdego ze źródeł przychodów. Podobnie, w przypadku obowiązującej do 1 października 2004 r. ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz.U. 2003 r., Nr 45, poz. 391 z zm.), art. 24 ust. 3 przewidywał, że jeżeli ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego źródła przychodów w ramach tego samego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. c (tj. będącego pochodną prowadzenia działalności pozarolniczej), składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od każdego ze źródeł przychodów. Wreszcie obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. Dz.U. 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z zm.) stanowi w art. 82 ust. 2, że w przypadku gdy w ramach jednego z tytułów do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego wymienionych w art. 66 ust. 1 (czyli także z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej) ubezpieczony uzyskuje więcej niż jeden przychód, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od każdego z uzyskanych przychodów odrębnie. W ust. 3 tego artykułu stwierdzono, że jeżeli ubezpieczony prowadzący działalność pozarolniczą uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana odrębnie od każdego rodzaju działalności. Ust. 5 wymienia min. działalność gospodarczą prowadzoną w formie spółki cywilnej oraz inną pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzoną na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Powyższe przepisy jasno zatem wskazują, że ubezpieczony uzyskujący przychody z różnych źródeł odprowadza składkę obliczoną od każdego z tych źródeł, czyli jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy od każdej działalności gospodarczej prowadzonej w odrębnej formie, choćby przedmioty tych działalności pokrywały się. Skarżący w apelacji podnosił, że art. 66 ust. 1 pkt b i c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obowiązuje dopiero od 1 listopada 2007 r., a zatem przed tą datą art. 82 nie obejmował tych tytułów ubezpieczenia (tak przynajmniej trzeba chyba rozumieć nieco enigmatyczny zarzut apelującego). Nie jest to prawdą bowiem art. 66 wymieniał wśród tytułów podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu prowadzenie działalności pozarolniczej od momentu wejścia w życie ustawy. Zatem przez cały okres jej obowiązywania obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne wynikał z prowadzenia takiej działalności i to osobno z każdego z jej rodzajów. Odnosząc się do omówionej już przez Sąd Okręgowy kwestii interpretacji Ministra Zdrowia z 13 listopada 2007 r., powtórzyć należy, że nie jest ona wiążąca dla sądów i organów, a nadto wynika z niej, że o ile prowadzenie działalności gospodarczej stanowi jeden tytuł do podlegania ubezpieczeniom, o tyle o ile w ramach tego tytułu istnieje kilka źródeł przychodu każde z nich oskładkowane jest osobno.

Skarżący podnosił wreszcie, że Sąd pierwszej instancji w sposób nieuprawniony uznał, iż wykreślenie z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 31 stycznia 1999 r. miało charakter pozorny. Należy tu zauważyć, że wpisy czy wykreślenia z ewidencji nie mają charakteru przesądającego. Mogą co najwyżej tworzyć domniemanie, iż rzeczywiście

dane zdarzenie zaistniało, w tym przypadku, że istotnie skarżący zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej wpisanej pod nr (...). Tu jednak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, że po pierwsze za okres od października 2004 r. do października 2007 r. skarżący odprowadzał składkę zdrowotną od obu działalności gospodarczej. Nadto nie jest wiarygodne by z wykreśleniem zwlekał aż 12 lat, wątpliwości może budzić także i to, że wniosek złożył już po wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez ZUS. Nadto trzeba tu zwrócić uwagę na złożone przez niego wyjaśnienia na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 16 października 2012 r. (k. 14-14 odwrót). Skarżący wprost stwierdził, że prowadzi działalność gospodarczą – biuro rachunkowe – pod własnym nazwiskiem i drugą w ramach spółki cywilnej. Przyznał też, że przez jakiś czas opłacał składki od obu działalności, czego zaprzestał po uzyskaniu informacji z Ministerstwa Zdrowia. W tym świetle ustalenie, że skarżący w przedmiotowym okresie prowadził obie działalności gospodarcze jest w pełni uzasadnione.

Bez znaczenia pozostaje fakt kontroli przeprowadzonej przez ZUS w 2011 r. i niestwierdzenie wówczas nieprawidłowości. Nie zmienia to bowiem oceny, że ubezpieczony miał obowiązek opłacenia składki odrębnie od każdego źródła przychodu i każdego rodzaju działalności.

W świetle powyższych uwag Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie a apelacja H. P. (1) jest bezzasadna podlega na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.